

ВИКОРИСТАННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ ПІДРОЗДІЛІВ СИЛ БЕЗПІЛОТНИХ СИСТЕМ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ БпС УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Повномасштабна агресія Росії 2022 року прискорила масове впровадження безпілотних систем у всіх варіантах бойових дій. Безпілотні системи (БпС) перетворилися із допоміжного інструмента в критичний елемент розвідки, ураження й корекції вогню. Їх роль у тактичних та операційних рішеннях постійно зростає. Масштаби виробництва й застосування дронів типу FPV (англ. First Person View) створили специфічну тактику ведення бойових дій, в якій дешеві платформи масово конкурують з засобами артилерії та іншими засобами ураження противника.

Враховуючи бойовий досвід підрозділів Сил безпілотних систем (СБС), які були створені 9 лютого 2024 року у ЗС України, можна провести таку аналогію формування тактики ведення бойових дій за допомогою БпС. Першочергові завдання, які ставилися перед БпС, це проведення розвідки з повітря за допомогою безпілотних літальних апаратів (БпЛА) та корегування вогню артилерії. Пізніше фахівці, які працюють в напрямку створення та вдосконалення БпЛА, почали самостійно виготовляти дешеві але дуже ефективні засоби ураження такі як ударні БпЛА (мультироторного та літакового типу) FPV одноразові («камікадзе»), що змінило хід бойових дій та змогло створити перевагу українським підрозділам. Тактика їх масового застосування проти тилових цілей і одиничних броньованих об'єктів змогла надати підрозділам сил оборони перевагу та деморалізувало підрозділи противника. Ця еволюція привела до широкого поєднання розвідувальної й ударної ролі в межах одного бойового циклу.

Українська промисловість і численні малі виробники швидко адаптувалися, забезпечивши потік недорогих платформ і боєприпасів. Масове

виробництво дозволило компенсувати втрати і забезпечити зміну тактик. Цей феномен породив швидкий цикл **«інновація — поле випробування — серійне виробництво»**.

У контексті динамічного розвитку БпС та стрімкого розширення спектра їх бойового застосування постала об'єктивна проблема інтеграції відповідних інновацій у систему професійної підготовки майбутніх офіцерів. Зокрема, виникає необхідність методично обґрунтованого впровадження сучасних тактик використання БпС у навчальний процес, що забезпечить формування у здобувачів освіти стійких компетентностей щодо ефективного та безпечного застосування цих засобів у реальних умовах бою. Такий підхід потребує не лише оновлення змісту навчальних дисциплін, але й створення цілісної методичної бази здатної моделювати реальні тактичні ситуації та адекватно відобразити виклики, які постають перед командирами підрозділів в умовах сучасного збройного протистояння.

Актуальним напрямом сучасної військової педагогіки є впровадження бойового досвіду підрозділів Сил безпілотних систем у підготовку майбутніх командирів. Це питання знаходить своє відображення в роботах вітчизняних дослідників, зокрема впровадженню кейс-методу в освітній процес підготовки офіцерів з застосування БпЛА присвячено дослідження О. Маслія та Д. Сігова [1]. В своїй роботі автори наголошують на необхідності інноваційних підходів у навчанні, які активізують пізнавальну діяльність та розвивають критичне мислення курсантів. Актуальні проблеми підготовки військових фахівців у вищих військових навчальних закладах України зазначені у працях Д. Чопи, А. Дерев'янчука, Н. Федотової [2]. До того ж, використання бойового досвіду підрозділів Сил безпілотних систем у процесі модернізації підготовки офіцерів Збройних Сил України розглянуто Є. А. Іванченко та М. В. Романовським [3].

Таким чином, здійснений аналіз вітчизняних наукових досліджень свідчить, що, попри наявність окремих ґрунтовних напрацювань, питання системного впровадження бойового досвіду підрозділів Сил безпілотних систем у навчальний процес вищих військових навчальних закладів України все ще

перебуває на етапі активного формування. Наукові праці, присвячені даній тематиці, здебільшого зосереджені на окремих аспектах — удосконаленні методики підготовки майбутніх офіцерів.

Відсутність цілісної концепції ускладнює швидке перенесення напрацьованого бойового досвіду у систему військової освіти, що, у свою чергу, впливає на якість підготовки навчаємих.

У зв'язку з цим доцільно сформулювати пропозицію щодо подальшого розвитку наукових і методичних засад підготовки офіцерів у сфері застосування безпілотних систем. Зокрема, пропонується:

1. Розробити та впровадити у ВВНЗ єдину концепцію підготовки офіцерів з тактики застосування БпС, яка базуватиметься на безперервному оновленні освітнього контенту відповідно до поточного бойового досвіду підрозділів.

2. Запровадити механізми оперативного обміну інформацією між бойовими підрозділами та навчальними закладами, які забезпечать своєчасне оновлення навчальних програм відповідно до тактичних інновацій і актуальних викликів.

Висновки.

Аналіз бойового досвіду підрозділів Сил безпілотних систем в умовах повномасштабної агресії Росії засвідчує, що тактична роль БпС суттєво зростає — вони стали ключовим елементом розвідки, корегування вогню та вогневого ураження. Українські оператори швидко перейшли від застосування БпЛА лише для спостереження - до масованих ударних місій із застосуванням відносно дешевих БпЛА FPV-«камікадзе», що значно трансформувало підхід до ведення бойових дій і призвело до потреб розробки нових тактик. Промисловість і малі виробники в Україні встигли адаптуватися до потреб фронту, встановивши цикл «інновація — полігон — виробництво», який забезпечив масштабованість платформи. У цих умовах актуальним є системне впровадження бойового досвіду БпС у систему підготовки офіцерів, передбачаючи створення єдиної освітньої концепції, симуляційних засобів та регулярного обміну даними між бойовими підрозділами й ВВНЗ.

Список використаних джерел:

1. Маслій О. М., Сігов Д. О. Використання кейс-технологій у підготовці майбутніх офіцерів до бойового застосування БПЛА *Педагогічний альманах*. 2024. Вип. 56. С. 56–61.
2. Чопа Д., Дерев'янчук А., Федотова Н. Інноваційний розвиток військової освіти як стратегічний напрямок якісної підготовки військових фахівців *Військова освіта*. 2023. № 2 (48). С. 288–297.
3. Іванченко Є. А. Романовський М. В. Використання бойового досвіду підрозділів сил безпілотних систем у процесі модернізації підготовки офіцерів Збройних Сил України "Педагогічний альманах " № 58 (2025) С.101-107.
4. Бойовий статут підрозділів безпілотних авіаційних комплексів (рота, взвод, відділення (зовнішній екіпаж)) БП 3-46(307).57(58, 59).